

Dubtes en l'aplicació de la normativa sobre el tabac als hospitals

Orientacions i recomanacions

**Xarxa
Catalana** | **Hospitals
Sense Fum**

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

ICO

Institut Català d'Oncologia

El contingut d'aquest document s'ajusta a la llei vigent a Espanya fins al juliol de 2017.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que no se'n faci un ús comercial i se citi la font i el document original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

© Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Edita: Xarxa Catalana d'Hospitals Sense Fum. Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. Institut Català d'Oncologia.

Autors: Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum.

Primera edició: Barcelona, juliol de 2017.

Assessorament i correcció lingüística: Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Assessorament editorial: Publicacions, imatge i difusió corporativa del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta guia està disponible per a la impressió i la còpia lliure a Internet al web: www.xchsf.cat

Cita suggerida:

Ballbè Gibernau M, Antón Gómez L, Fernández Muñoz E. Dubtes en l'aplicació de la normativa sobre el tabac als hospitals. Orientacions i recomanacions. Barcelona: Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum, Institut Català d'Oncologia, Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, 2017.

ÍNDEX

Presentació	5
L'Aplicació de la llei del tabac	6
1. Normativa general sobre el tabac als hospitals	6
1.1. Dubtes concrets en relació amb els hospitals i altres centres sanitaris	12
2. Incompliment dels professionals	14
2.1. Dubtes concrets en relació amb els professionals	14
3. Incompliments dels pacients	15
3.1. Dubtes concrets en relació amb els pacients	17
4. Incompliments dels visitants	18
4.1. Dubtes concrets en relació amb els visitants	19
5. Possibles accions dels pacients, visitants i professionals	20

AUTORIA

Montse Ballbè Gibernau. Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Institut Català d'Oncologia.

Laura Antón Gómez. Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Institut Català d'Oncologia.

Esteve Fernández Muñoz. Coordinador de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Cap de la Unitat de Control del Tabac de l'Institut Català d'Oncologia.

COL·LABORADORS

Òscar Castañón Torné. Assessoria Jurídica. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Cristina Grau Estradé. Assessoria Jurídica. Institut Català d'Oncologia.

Josep Maria Suelves. Servei de Prevenció i Control del Tabaquisme i de les Lesions. Agència de Salut Pública de Catalunya. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Araceli Valverde Trillo. Servei de Prevenció i Control del Tabaquisme i de les Lesions. Agència de Salut Pública de Catalunya. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

PRESENTACIÓ

La Llei del tabac (Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries davant del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac), aprovada per les Corts Generals i les modificacions posteriors, va suposar avenços importants i valuosos en el control del tabac i la millora de la salut en l'àmbit de la salut pública.

En l'àmbit sanitari, i més concretament en els hospitals, aquesta Llei va comportar un augment de les mesures de control del tabac. És a dir, a les mesures prèvies com, per exemple, no permetre fumar a l'interior dels edificis se'n van incorporar d'altres com ara la prohibició de fumar als espais exteriors dels centres o la prohibició de fumar a les unitats de salut mental d'aguts. D'aquesta manera, la desnormalització del consum de tabac ha anat guanyant un terreny important en centres de referència de la salut.

A la vegada, les diferents realitats dels centres sanitaris poden portar a dubtes o qüestions en l'aplicació de la Llei en situacions específiques. En aquest sentit, la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum (XCHsF) i l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT) han editat aquest document de consulta amb l'objectiu d'aclarir els dubtes més habituals que els centres hospitalaris ens han fet arribar en els darrers anys.

En aquest document, hi trobareu informació sobre la Llei del tabac i, específicament, sobre aquelles parts que fan referència als centres sanitaris identificats al text en quadres de color gris. Juntament, comentem aquestes parts de la llei i els dubtes que poden sorgir. Així mateix, al document hi trobareu recomanacions sobre alguns aspectes del control del tabac als centres sanitaris (en quadres en verd). Això vol dir que no són aspectes que dicti la Llei sinó aspectes que la Xarxa i l'ASPCAT suggereixen que cal tenir en compte per a un bon control del tabac.

Esperem que el document us sigui d'utilitat a l'hora d'implementar les mesures de control del tabac en els vostres centres i d'avaluar-les.

Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum
Agència de Salut Pública de Catalunya
Barcelona, juliol de 2017

L'APLICACIÓ DE LA LLEI DEL TABAC

1. Normativa general sobre el tabac als hospitals

Text consolidat de la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries enfront del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac.

Amb l'entrada en vigor de la primera modificació de la Llei del tabac (Llei 42/2010, de 30 de desembre, per la qual es modifica la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries enfront del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac) el 2 de gener del 2011, es va establir la prohibició de fumar tant a les zones interiors com exteriors dintre dels recintes hospitalaris.

Consulteu el [*text consolidat de la Llei 28/2005*](#).

«Article 7. Prohibició de fumar.

Es prohibeix fumar, a més dels llocs o espais que defineix la normativa de les comunitats autònomes, en:

[...] c) Centres, serveis o establiments sanitaris, així com en els espais a l'aire lliure o coberts, compresos en els seus recintes. [...]

Disposicions addicionals a la Llei

Dins d'aquesta Llei hi ha dues disposicions de l'article 7 (Prohibició de fumar) que fan referència a hospitals i altres centres sanitaris:

«Disposició addicional vuitena. Centres, serveis o establiments psiquiàtrics. En els establiments psiquiàtrics de mitjana i llarga estada es permet que els pacients fumin a les zones exteriors dels edificis a l'aire lliure, o en una sala tancada habilitada a aquest efecte, que ha d'estar degudament i visiblement senyalitzada i disposar de ventilació independent o d'altres dispositius per a l'eliminació de fums.»

Segons aquesta disposició, a les unitats definides com de curta estada està prohibit fumar tant en els espais interiors com en els exteriors. Així doncs, no es permet fumar a les unitats d'aguts, desintoxicació i patologia dual. Només a les unitats psiquiàtriques de subaguts i unitats de mitjana i llarga estada (MILLE) es pot permetre fumar als espais exteriors i també es pot habilitar un espai interior per fumar per als pacients, en cap cas per als treballadors o els acompanyants.

«Disposició addicional desena. Centres residencials de persones grans o de persones amb discapacitat. En els centres residencials de persones grans o de persones amb discapacitat, es pot habilitar una zona específica per a fumadors, l'ús de la qual ha de ser exclusiu per a residents i ha d'estar degudament i visiblement senyalitzada i disposar de ventilació independent o d'altres dispositius per eliminar fums, i no es pot estendre el permís de fumar a les habitacions ni a la resta de les zones comunes en els centres esmentats.»

Els centres residencials de persones grans o amb discapacitat fan referència als centres que estan registrats a la Generalitat de Catalunya (Registre d'entitats, serveis i establiments socials) i tenen la llicència necessària i l'autorització preceptiva, d'acord amb el que estableix el Decret 176/2000, de 15 de maig, de modificació del Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials, que parla de l'autorització dels serveis i establiments. S'entén per centres residencials els serveis substitutoris de la llar, no únicament els socio-sanitaris, i serien tots els autoritzats per la Generalitat.

Les dues disposicions esmentades no obliguen el centre (en el cas d'unitats de subaguts i MILLE de salut mental i centres residencials) a habilitar zones per fumar, ni en els interiors ni en els exteriors. Així doncs, si el centre ho considera oportú, i és la nostra recomanació, pot no permetre espais habilitats per fumar.

Recomanacions de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

La XCHsF desaconsella totalment les sales interiors per fumar, ja que no protegeixen la resta de la unitat de nivells alts del fum ambiental del tabac, perjudicials per a la salut dels pacients i treballadors. Si el centre decideix habilitar zones exteriors per fumar, és important que siguin delimitades i allunyades de portes i finestres dels edificis, i destinades només a l'ús de pacients o residents del centre.

Podeu trobar una descripció de les característiques recomanades per a les cambres interiors per fumar a l'apèndix 3 del document *Tabac i salut mental: guia de bona pràctica hospitalària* elaborat per la XCHsF l'any 2009.

També podeu consultar l'estudi de 2013 de la XCHsF *Second-hand smoke in mental healthcare settings: time to implement total smoke-free bans?* (Fum ambiental del tabac a les unitats de salut mental: és l'hora d'implementar la prohibició total de fumar?) sobre la mesura del fum ambiental del tabac en unitats de salut mental a Catalunya (article complet en obert [[PDF](#)] i [resum en català](#)).

L'incompliment d'aquesta Llei comporta les sancions econòmiques següents:

«Les infraccions lleus se sancionen amb una multa de 30 a 600 euros, llevat de la consistent a fumar en llocs prohibits que preveu l'article 19.2.a), que se sanciona amb una multa de fins a 30 euros si la conducta infractora es realitza de manera aïllada; les greus, amb una multa des de 601 euros fins a 10.000 euros, i les molt greus, des de 10.001 euros fins a 600.000 euros.»

Es consideren infraccions lleus (multes de 30 a 600 €):

- a) Fumar en els llocs en què està prohibit o fora de les zones habilitades a aquest efecte.
- b) No informar a l'entrada de les instal·lacions de la prohibició de fumar, o no complir la resta d'obligacions formals a què es refereix la Llei.

Es consideren infraccions greus (multes de 601 a 10.000 €):

- a) Habilitar zones per fumar en establiments i llocs on no n'estigui permesa l'habilitació.
- b) Permetre fumar en els llocs on està prohibit.
- c) L'acumulació de més de tres infraccions lleus.
- d) Comercialització, venda i subministrament de cigarretes en unitats d'empaquetament de venda inferior a 20 unitats.
- e) L'entrega o distribució de mostres de qualsevol producte del tabac.
- f) Instal·lació de màquines expenedores de tabac en llocs expressament prohibits.
- g) El subministrament o la dispensació de tabac mitjançant màquines expenedores de productes diferents al tabac.
- h) Venda i subministrament de productes de tabac mitjançant la venda a distància o procediments similars.
- i) Distribució gratuïta o promocional de productes, béns o serveis amb la finalitat o l'efecte directe o indirecte de promocionar un producte del tabac.
- j) Venda de productes del tabac amb descomptes.
- k) Venda o entrega a persones menors de divuit anys de productes del tabac o de productes que imiten productes del tabac o indueixen a fumar.
- l) Permetre als menors de divuit anys l'ús de màquines expenedores de productes del tabac.
- m) Que les màquines expenedores no disposin d'un mecanisme adequat d'activació o posada en marxa pel titular de l'establiment.
- n) La comercialització de béns o serveis utilitzant noms, marques, símbols o altres signes distintius ja utilitzats per a un producte del tabac en condicions diferents a les permeses en la Llei.
- o) Venda, cessió o subministrament de productes del tabac incomplint les altres prohibicions o limitacions establertes a la Llei.
- p) Distribució gratuïta de serveis relacionats exclusivament amb productes del tabac.

Es consideren infraccions molt greus (multes de 10.001 a 600.000 €):

a) Fer publicitat de productes del tabac, promocionarlos i patrocinarlos.

Regulació de la cigarreta electrònica

«La Llei 3/2014, de 27 de març, per la qual es modifica el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2007, de 16 de novembre. Modifica diversos articles de la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries enfront del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac, i en regula la publicitat, la venda i l'ús de cigarretes electròniques.»

Consulteu el [*text consolidat de la Llei 28/2005*](#).

«Disposició addicional dotzena. Consum i venda a menors de dispositius susceptibles d'alliberament de nicotina i productes similars.

U. El consum de dispositius susceptibles d'alliberament de nicotina i productes similars queda sotmès a les mateixes previsions establertes per al consum del tabac [...]

Dos. Es prohibeix el consum d'aquests dispositius en:

[...]

b) els centres, serveis i establiments sanitaris, així com en els espais a l'aire lliure o coberts, compresos en els seus recintes.

[...]

Tres. El consum de dispositius susceptibles d'alliberament de nicotina i productes similars queda sotmès a les mateixes previsions establertes per al consum del tabac [...] el règim sancionador és el concordant per a aquestes que preveu el capítol V.

Quatre. En els centres o les dependències en què hi ha la prohibició legal de consum de dispositius susceptibles d'alliberament de nicotina i productes similars s'han de col·locar a l'entrada, en un lloc visible, cartells que n'anuncin la prohibició [...].»

Així doncs, la Llei prohibeix l'ús de cigarretes electròniques tant a les zones interiors com exteriors dels centres sanitaris i expressa la necessitat de senyalitzar-ho als edificis i recintes de manera similar a com es fa amb el tabac. De la mateixa manera que amb el tabac, se'n prohibeix la venda, publicitat i distribució.

A més, a Catalunya hi ha la *Instrucció 08/2013. Aplicació de la prohibició de l'ús, la promoció i la venda de substàncies que poden generar dependència als sistemes electrònics d'administració de nicotina/cigarretes electròniques en els centres, serveis i establiments sanitaris del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT)*.

Documents de consulta

Per a més informació podeu consultar els documents següents:

www.xchsf.cat

Accions Xarxa sobre els recintes sense fum

Allò que cal saber de l'aplicació de la Llei del tabac als hospitals.

Tabac i salut mental: guia de bona pràctica hospitalària

Recomanacions sobre les característiques que ha de tenir una sala interior per fumar.

Accions Xarxa sobre les cigarretes electròniques

Informació general.

Accions Xarxa sobre la nova senyalització

Informació sobre la renovació de la imatge als espais lliures de fum, amb la inclusió de la cigarreta electrònica.

1.1. Dubtes concrets en relació amb els hospitals i altres centres sanitaris

> Es pot prohibir fumar en una vorera que ja no és recinte hospitalari però que coincideix amb la sortida de l'edifici de l'hospital?

L'hospital es pot posar en contacte amb la regidoria de salut del seu ajuntament per sol·licitar un espai delimitat on es prohibeixi fumar a la via pública al voltant de cada accés a l'hospital i regulat mitjançant una ordenança municipal.

Aquesta demanda pot justificar-se pel fet que la conseqüència de fumar als accessos de l'edifici hospitalari és que al vestíbul hi hagi nivells objectius de fum ambiental del tabac superiors als nivells recomanats per l'Organització Mundial de la Salut i nivells de qualitat de l'aire per sota dels que es requereixen en un hospital, a banda de l'impacte visual que produeix en contra de la prohibició vigent dins dels centres.

Recomanacions de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

Ja hi ha precedents de la implementació d'aquesta mesura en el projecte Entorn sense fum impulsat pel Departament de Salut de la Generalitat i l'Ajuntament de Terrassa per a algunes dependències públiques. Si voleu conèixer més detalls d'aquesta iniciativa, podeu consultar l'article *Entornos escolares sin humo de tabaco: entre la protección y la promoción de la salud*, publicat a la revista Gaceta Sanitaria (versió en [PDF](#)).

> Es pot actuar sobre pacients, treballadors, visitants o ciutadans per igual?

Els articles 19 i 20 de la [Llei 28/2005](#) regulen les infraccions i les sancions que s'han d'imposar per incompliment de la Llei i l'article 21 parla de les persones responsables: «De les diferents infraccions n'és responsable l'autor». Per tant, la prohibició implica tothom que es trobi dins les instal·lacions de l'hospital, bé sigui treballant, de visita, com a pacient, etc. A la vegada, la responsabilitat també és del responsable del centre perquè té l'obligació de vetllar perquè la norma es compleixi i, en aquest supòsit, se'l podrà considerar responsable.

L'incompliment per part d'un treballador pot tenir fins i tot transcendència disciplinària en l'àmbit laboral i, a més, es pot reclamar l'actuació de l'autoritat competent en matèria de seguretat pública per presentar denúncia.

Consulteu el [*text consolidat de la Llei 28/2005*](#).

➤ La llei prohibeix fumar en els espais exteriors dels hospitals, però no en els de les universitats; si un centre universitari es troba dins del recinte d'un hospital, quina llei preval a l'hora de determinar si es pot o no fumar als espais exteriors?

La Llei 42/2010 prohibeix fumar en els centres sanitaris, inclosos els espais a l'aire lliure o coberts compresos en els mateixos recintes. Per recinte s'entén l'edifici i tot el perímetre que compregui el centre sanitari, incloses les entrades, zones de pas, àrees enjardinades i d'estacionament de vehicles. Això inclou també els espais entre pavellons o edificis de l'hospital i dels campus universitaris adjacents. És a dir, tot aquell espai on l'hospital i el seu màxim responsable tingui competència legal.

En definitiva, preval la regulació de la Llei que parla de centres sanitaris. Ara bé, si la part del recinte universitari té una sortida a l'aire lliure diferenciada que no sigui accés a l'edifici de l'hospital o centre sanitari i que sigui considerada espai d'aire lliure aquí sí es podrà permetre fumar, però el centre pot definir aquests espais també com a lliures de tabac.

2. Incompliment dels professionals

En el cas de professionals que fumin en llocs prohibits incomplint la Llei 42/2010 es poden establir les mesures següents:

Actuacions suggerides d'acord amb la Llei

- El personal de seguretat o el de prevenció de riscos laborals ha d'informar el professional infractor de la normativa estatal de prohibició de fumar als hospitals, inclòs en tot el recinte.
- El personal de seguretat pot registrar les incidències i informar-ne al departament de recursos humans de l'hospital quan aquestes siguin reiterades o greus.
- Informar de la possibilitat d'imposició de sancions que poden comportar les seves accions en aplicació de la Llei 42/2010, de 30 de desembre.
- Per normativa interna l'hospital pot establir sancions en funció de la gravetat o reiteració de la infracció.

Convé que tot el personal estigui informat de la normativa d'espais sense fum i de la normativa interna de possibles sancions davant d'infraccions.

Consulteu la guia *Recintes sense Fum* al web de la Xarxa (www.xchsf.cat) on trobareu actuacions suggerides per als professionals fumadors (pàgines 15, 16 i 17).

2.1. Dubtes concrets en relació amb els professionals

➤ Personal sanitari que fuma en els espais exteriors de l'hospital

Cada hospital hauria de tenir un reglament intern, elaborat pel departament de recursos humans o prevenció de riscos laborals, que indiqui on i en quina franja horària laboral està prohibit fumar. El personal, de la mateixa manera que els pacients i usuaris, únicament poden fumar fora del recinte hospitalari, llevat que també estigui prohibit pel reglament intern.

A més, l'hospital pot imposar mesures disciplinàries segons la legislació laboral i el conveni que reguli l'activitat.

A través del seu reglament intern qualsevol centre sanitari, bé sigui públic, concertat o privat, pot regular si prohibeix que el personal pugui fumar a l'exterior del recinte, o que pugui fer-ho amb o sense estar identificat o amb roba de treball (pijama, uniforme, bata, etc.).

➤ **Controlar que no es fumi en el perímetre extern de l'hospital pot ser una tasca del vigilant de seguretat?**

No hi té competència llevat que es doni una situació molt improbable que posi en risc la seguretat de les persones o del recinte.

➤ **Quina és la responsabilitat del professional sanitari si s'absenta del seu lloc de treball per anar a fumar?**

Desatendre el lloc de treball i la seva activitat, en aquest cas per fumar, es regeix pel mateix règim disciplinari com qualsevol altra falta del mateix nivell.

3. Incompliment dels pacients

En el cas de pacients que persisteixen a fumar en llocs prohibits incomplint la Llei 42/2010 i amb el risc consegüent de lesió, d'incendi i de contaminació ambiental es poden establir mesures d'aplicació gradual.

Actuacions suggerides d'acord amb la Llei

- Recordeu la normativa de l'hospital sobre el consum de tabac i assegureu-vos que el pacient porta la dosi suficient de teràpia substitutiva amb nicotina (TSN) amb pegats i TSN oral.
- Podeu restringir les visites que portin tabac al pacient i dipòsit custòdia del tabac del pacient.
- Des d'un punt de vista legal no es poden registrar les pertinences del pacient llevat que es cregui que es pot posar en perill la segure-

tat del centre. En aquest cas ens hauríem de posar en contacte amb el servei de seguretat del centre, que activarà el protocol establert amb les forces de seguretat. De totes maneres, els protocols habituals d'ingrés –per exemple, a les unitats de salut mental– inclouen una revisió sistemàtica de les pertinences dels pacients.

- Si un professional veu un pacient fumant, pot informar-lo de l'obligació d'apagar la cigarreta i/o, si cal, fer-ho saber al personal de seguretat perquè actuï informant-lo de la normativa. Així mateix, ho ha de posar en coneixement de l'equip assistencial que porta el pacient per tal que li pugui oferir un tractament per fer front al seu tabaquisme.
- Si l'incompliment és continuat, s'informarà el pacient que la seva conducta infringeix la normativa i que se li poden imposar sancions. En cas que no col·labori i no atengui a raons, s'ha de fer denúncia de la infracció davant de les forces de seguretat públiques corresponents.
- En aquest cas, es pot iniciar un procediment administratiu sancionador i se li imposarà multa econòmica en aplicació de l'article 18 i 19 de la Llei 42/2010, de 30 de desembre. La quantitat de la multa pot ser de 30 a 600 euros i, si la normativa s'incompleix de manera reiterada, la multa pot arribar als 10.000 euros.
- Aviseu el pacient que un incompliment reiterat pot portar com a últim recurs la seva alta hospitalària forçada sempre que no hi hagi un risc vital o immediat per al pacient o un risc per a la salut pública. L'alta forçada requereix l'elevació de la proposta a direcció mèdica. El pacient també pot signar l'alta voluntària. Això no obstant, aquest dret no el pot exercir quan es desaconselli per motius de seguretat o salut pública.
- Aviseu al servei de seguretat, si escau, per tal que controli el pacient, sempre que hi hagi un perill per al pacient ingressat i el seu entorn. Podeu recórrer a la contenció mecànica si resulta necessari, circumstància que haurà de ser autoritzada pel metge responsable del pacient o pel metge de guàrdia. S'ha de notificar aquesta circumstància als familiars o cuidadors i al mateix pacient.

En els casos en què no es pugui donar una alta forçada –per exemple en casos de risc vital o immediat per al pacient o de risc contra la salut pública– és d'aplicació la Llei orgànica 3/1986, de 14 d'abril, que preveu mesures de reconeixement, tractament, hospitalització o control per evitar la propagació de malalties contagioses.

Per a més informació podeu consultar el document *Guia pràctica. Recintes sense Fum*, disponible al web de la Xarxa (www.xchsf.cat), on hi trobareu actuacions suggerides per als pacients fumadors (pàgina 15).

3.1. Dubtes concrets en relació amb els pacients

> Responsabilitat legal en cas d'accidents o incidències mèdiques (caigudes, síncope, dessaturació, aturada cardíaca, etc.) fora de la sala d'hospitalització per haver sortit a fumar.

En cas que es produeixi algun accident amb el pacient com a conseqüència que aquest ha sortit fora de la seva habitació per fumar, en cas que el centre tingui una guia i hagi informat el pacient de les normes de l'hospital, podem entendre que la responsabilitat seria del pacient. Si es tracta d'un pacient que de manera reiterada incompleix aquestes normes, se li ha de fer signar un document que eximeixi de responsabilitats el centre i l'equip mèdic atès que, per la seva seguretat, en cap cas no se l'autoritza a sortir de la seva habitació, ja que dins del recinte hospitalari el responsable és el centre.

En cas que el pacient surti sense que els professionals se'n adonin, la responsabilitat és del centre ja que ha de tenir cura dels pacients, llevat que es demostrï documentalment que el centre l'ha informat de la prohibició.

> Pacients que fumen dins l'edifici en zones no visibles (per exemple, els lavabos)

El protocol a seguir és que l'equip mèdic comuniqui al pacient que fumar està prohibit. En cas d'actuacions reiterades cal comunicar-ho al servei de seguretat que, si ho considera adequat, ho posarà en coneixement de les forces de seguretat corresponents i de les autoritats sanitàries corresponents, atès que no només posa en risc la seva salut, sinó també la seguretat de les persones que hi ha dins l'hospital.

Recomanacions de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

S'encoratja a finalitzar les pràctiques següents pel missatge implícit contrari a la promoció de la salut:

- Autorització sistemàtica per escrit per part del personal mèdic de permisos expressament per sortir fora de l'hospital a fumar. Per exemple, en casos de pacients amb trastorn mental agut que no disposen de permisos de sortida.
- Acompanyament de pacients per part dels professionals per anar a fumar a l'exterior.
- És il·legal permetre fumar els pacients a l'habitació encara que siguin situacions especials –per exemple, pacients terminals, amb falta de mobilitat, en aïllament, etc. Fer-ho té diverses conseqüències legals, de seguretat i de salut. Cal intervenir eficaçment per alleugerir la síndrome d'abstinència dels pacients i estalviar-los el possible patiment.

4. Incompliments dels visitants

En el cas de visitants que fumin en llocs prohibits incomplint la Llei 42/2010 es poden establir les mesures següents:

Actuacions suggerides d'acord amb la Llei

- Informeu el visitant sobre la normativa estatal de prohibició de fumar als hospitals, inclòs el seu recinte.
- Contacteu amb el personal de seguretat de l'hospital per tal que acompanyin el visitant fora del recinte.
- Informeu de la possibilitat d'imposició de multa econòmica per part dels mossos d'esquadra i les autoritats administratives corresponents, en aplicació de l'article 18 i 19 de la Llei 42/2010, de 30 de desembre.

Convé que el personal de l'hospital vetlli pel compliment de la Llei i porti a terme les accions descrites anteriorment.

Suggerim traslladar la responsabilitat d'aquest compliment al servei de seguretat de l'hospital. Entre les *tasques pròpies dels vigilants de seguretat* hi ha les d'evitar, prevenir i intervenir davant d'infraccions administratives, aquelles que es cometen quan es vulnera una norma administrativa com ara la Llei del tabac.

Els *caps de seguretat* han de supervisar la tasca dels vigilants i responsabilitzar-se que es dugui a terme de manera habitual i efectiva. Així mateix, han de planificar la formació adequada dels vigilants per a l'execució correcta d'aquesta tasca. Es recomana que aquesta formació sigui dissenyada en col·laboració amb l'hospital i el comitè promotor del projecte Hospital sense Fum. Pot ser d'utilitat facilitar als vigilants un protocol d'actuació i/o fullets informatius sobre la Llei per als visitants.

4.1. Dubtes concrets en relació amb els visitants

> Les infraccions per fumar són responsabilitat de la persona concreta que fuma o de l'hospital?

En aquest cas la Llei estableix: «De les infraccions en serà responsable el seu autor». No obstant això, la responsabilitat pot ser de l'establiment perquè té l'obligació de vetllar per tal que la norma es compleixi i sota aquest supòsit se'l pot considerar responsable, tot i que s'hauria de valorar cada cas.

> Protocol d'actuació recomanat per a familiars, per exemple, per a familiars que porten tabac als pacients ingressats. Es poden registrar els familiars?

No es legal, llevat que es tinguin sospites fonamentades que existeix un risc per la seguretat de les persones de l'hospital. En aquests casos, s'ha de posar en coneixement del servei de seguretat de l'hospital.

5. Possibles accions dels pacients, visitants i professionals

Qualsevol usuari, pacient o professional de l'hospital pot informar de possibles incidències a través de les vies següents:

- Adreçant-se a la Unitat d'Atenció a l'Usuari/Ciudadà de l'hospital.
- Tramitant una denúncia al Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya a través del *document oficial*. Aquesta denúncia es pot lliurar a qualsevol dels òrgans que consten en aquest document.

**Xarxa
Catalana** | **Hospitals
Sense Fum**

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

ICO

Institut Català d'Oncologia
